

KLASA:
URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopuni Zakona o osobnom identifikacijskom broju (predlagatelji: Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru)
- mišljenje Vlade Republike Hrvatske

Veza: Pismo Hrvatskog sabora, KLASA: 221-01/18-01, URBROJ: 65-18-03, od 07. ožujka 2018. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16 i 69/17), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o osobnom identifikacijskom broju (predlagatelji: Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru) daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskom saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o dopuni Zakona o osobnom identifikacijskom broju (predlagatelj: Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru) aktom od 06. ožujka 2018. godine, iz sljedećih razloga.

Ovim Prijedlogom zakona predlagatelji: Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru predlažu dopunu Zakona o osobnom identifikacijskom broju (Narodne novine, broj 60/08, dalje u tekstu: Zakon o OIB-u), na način da se propiše da se u slučaju posvojenja djeteta na zahtjev posvojitelja dodjeli novi osobni identifikacijski broj (dalje u tekstu: OIB) te da se prethodno dodijeljeni poništava, a odredbe se primjenjuju na sva rješenja o posvojenju izdana od dana stupanja na snagu Zakona o OIB-u.

Prema dostavljenom obrazloženju predlagatelja, predmetna dopuna Zakona o OIB-u stavlja zaštitu i interes djeteta u prvi plan i eliminira nelogične i pravno neodržive nekonzistentnosti, tj. nedosljednosti zbog kojih posvojena djeca imaju različiti pravni tretman i različitu razinu pravne zaštite. Djeci posvojenoj po Obiteljskom zakonu iz 2015. godine je osigurana pravna zaštita dok je djeci posvojenoj po Obiteljskom zakonu iz 2003. godine, te za vrijeme suspenzije Obiteljskog zakona iz 2014. godine ta pravna zaštita trajno uskraćena.

U točki III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA predlagatelj procjenjuje da za provedbu ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Vlada Republike Hrvatske ističe da je Obiteljskim zakonom (Narodne novine, broj 75/14) koji je bio na snazi od 1. rujna 2014. godine do 12. siječnja 2015. godine i važećim Obiteljskim zakonom (Narodne novine, broj 103/15) koji je na snazi od 1. studenoga 2015. godine, uvedena mogućnost promjene OIB-a posvojenog djeteta, temeljem rješenja o zasnivanju posvojenja.

Posvojenje je Obiteljskim zakonom definirano kao poseban oblik obiteljsko-pravnog zbrinjavanja i zaštite djeteta bez odgovarajuće roditeljske skrbi kojim se stvara trajni odnos roditelja i djeteta. Posvojitelji posvojenjem stječu pravo na roditeljsku skrb (članak 180. Obiteljskog zakona). Odredbama članka 213. Obiteljskog zakona propisan je sadržaj rješenja centra za socijalnu skrb kojim se zasniva posvojenje. Odredbom stavka 5. ovoga članka propisana je mogućnost da rješenje kojim se zasniva posvojenje sadrži određenje o određivanju novog OIB-a djetetu koji će se upisati u maticu rođenih, ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa djeteta.

Navedenim Obiteljskim zakonima iz 2014. i 2015. godine nije riješeno pitanje mogućnosti određivanja novog OIB-a djetetu koje je posvojeno temeljem Obiteljskog zakona iz 2003. godine (Narodne novine, broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 61/11, 25/13) te poništavanja prvog dodijeljenog OIB-a. Tijekom suspenzije Obiteljskog zakona iz 2014. godine do izglasavanja Obiteljskog zakona iz 2015. godine na snazi je bio Obiteljski zakon iz 2003. godine koji nije predviđao dodjelu novog OIB-a.

Vlada Republike Hrvatske podsjeća da se Zakonom o OIB-u, koji je stupio na snagu i primjenjuje od 1. siječnja 2009. godine, uređuje, među ostalim, postupak uvođenja, određivanja, dodjeljivanja, korištenja i poništavanja OIB-a. U vrijeme stupanja na snagu Zakona o OIB-u, na snazi je bio Obiteljski zakon iz 2003. godine koji je regulirao pitanja posvojenja djece.

Člankom 4. Zakona o OIB-u propisano je kako je OIB jedinstven, nekazujuć, nepromjenjiv i neponovljiv. Navedeno znači da se OIB određuje i dodjeljuje osobi te prati osobu za vrijeme cijeloga „životnog ciklusa“ (od rođenja do smrti, od stjecanja do prestanka hrvatskog državljanstva i ostalo). OIB se Zakonom o OIB-u ne mijenja bez obzira na promjene koje prate osobu kojoj je taj broj dodijeljen (primjerice bez obzira na promjenu imena, prezimena, adrese prebivališta i ostalo). U skladu s navedenim, dijete, maloljetna osoba, kojem je određen i dodijeljen OIB zadržavalo je isti OIB kao stalnu oznaku i u slučaju kada je došlo do njegova posvojenja te promjene podataka o roditeljima.

Vlada Republike Hrvatske također ističe činjenicu da Zakon o OIB-u, OIB definira kao stalnu i obveznu oznaku osobe kojoj je isti dodijeljen. Ističemo kako ne postoji mogućnost da se i djeci koja su posvojena temeljem Obiteljskog zakona iz 2003. godine izvrši određivanje i dodjeljivanje novog OIB-a na način kako je to propisano Obiteljskim zakonom iz 2015. godine.

Nadalje, vezano uz mogućnost poništenja prvo-dodijeljenog OIB-a posvojenog djeteta Obiteljskim zakonom iz 2014. i 2015. godine dodjeljivanjem novog OIB-a nije propisano postupanje s prvo-dodijeljenim OIB-im. Napominjemo kako je člankom 11. stavkom 1.

Zakona o OIB-u propisano da ako su greškom određena dva OIB-a ili više OIB-ova, koristi se OIB koji je prvi određen, a kasnije određeni identifikacijski brojevi se poništavaju.

Dakle, djeca posvojena temeljem odredbi Obiteljskog zakona iz 2014. godine imala su mogućnost da im se zasnivanjem posvojenja odredi i dodijeli novi OIB, ukoliko je to bilo potrebno radi zaštite njihovih prava i interesa. Ista mogućnost postoji i u odredbama Obiteljskog zakona iz 2015. godine. Međutim, poništenje prvo-dodijeljenog OIB-a odnosno OIB-a koje je dijete imalo prije posvojenja temeljem Obiteljskog zakona iz 2014. i 2015. godine nije propisano dok Zakonom o OIB-u poništavanje nije moguće. U takvim slučajevima prvi OIB se ne smatra greškom, odnosno u takvim slučajevima novi OIB koji se djetetu odredi i dodijeli zasnivanjem posvojenja ne smatra se dvostrukim OIB-om.

Slijedom navedenoga, razvidno je da se u slučajevima posvojenja djeteta te određivanja i dodjeljivanja OIB-a posvojenom djetetu primjenjuje Obiteljski zakon iz 2014. i 2015. godine kojim je primarno uređeno pitanje posvojenja te zaštita prava i dobrobiti djeteta a ne Zakon o OIB-u.

Prema mišljenju Pravobraniteljice za djecu izmjena Zakona o OIB-u, kojim bi se dozvolila promjena OIB-a, ne bi sam po sebi osigurao potrebnu zaštitu privatnosti djece, a moguće bi poremetio već ustrojeni sustav primjene OIB-a.

Vlada Republike Hrvatske, imajući na umu zaštitu privatnosti djece i njihovih posvojitelja od mogućih zloupotreba osobnih podataka, u potpunosti razumije svrhu i razloge za određivanje i dodjeljivanje OIB-a djeci posvojenoj temeljem Obiteljskog zakona iz 2003. godine, kao i razloga za poništenje prvo-dodijeljenog OIB-a te će u skladu s time prigodom izrade Nacrta prijedloga Obiteljskog zakona urediti poništenje prvog-dodijeljenog OIB-a i određenje novog OIB-a djetetu, temeljem rješenja o zasnivanju posvojenja, ako je to u interesu djeteta.

Vlada Republike Hrvatske je svjesna mogućih teškoća koje se mogu pojaviti kod posvojene djece sukladno odredbama navedenog Obiteljskog zakona 2003. godine, te će se u okviru izrade Nacrta prijedloga Obiteljskog zakona urediti i mogućnost primjene ove odredbe za sva posvojenja zasnovana po ranijim propisima.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ne podržava donošenje predmetnog Prijedloga zakona te predlaže da se isti ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Zdravka Marića, ministra financija, Nadu Murganić, ministricu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Željka Tufekčića, državnog tajnika u Ministarstvu financija i Mariju Pletikosu, državnu tajnicu u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, te Zdravka Zrinušića, pomoćnika ministra financija – ravnatelja Porezne uprave.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

HRVATSKI SABOR

KLASA: 221-01/18-01/01

URBROJ: 65-18-03

Zagreb, 7. ožujka 2018.

P.Z. br. 310

50 — VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Primljeno: 08-03-2018		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
022-03/18-A2/20	-	
Urudžbeni broj:	Pri	Vrij.
65-18-03	-	-

05, 02

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem, radi davanja mišljenja, **Prijedlog zakona o dopuni Zakona o osobnom identifikacijskom broju**, koji su predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijeli Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista, aktom od 6. ožujka 2018. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 310

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a

Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista

Zagreb, 6. ožujka 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 06-03-2018		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
221-01/18-01/01	65	
Uredbeni broj	Prih.	Vrij.
6532-18-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopuni Zakona o osobnom identifikacijskom broju

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora, Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a i Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista podnose Prijedlog zakona o dopunama Zakona o osobnom identifikacijskom broju.

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnici Anka Mrak-Taritaš, Goran Beus Richembergh i Ines Strenja-Linić.

Predsjednica Kluba zastupnika GLAS-a i HSU-a

Anka Mrak-Taritaš

U.Z.

Predsjednik Kluba zastupnika Mosta nezavisnih lista

Miroslav Šimić

KLUB ZASTUPNIKA GLAS-a i HSU-a
KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVISNIH LISTA

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA
O OSOBNOM IDENTIFIKACIJSKOM BROJU**

Ožujak 2018.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova donošenja ovog Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI OVIM PRIJEDLOGOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE IZ NJEGA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Posvojenje kao poseban oblik obiteljsko-pravnoga zbrinjavanja i zaštite djece, regulirano je **Obiteljskim zakonom** (NN 103/2015) na snazi od 1.11.2015., i to njegovim četvrtim dijelom - Posvojenje, člancima 180. do 217. Navedenim odredbama Obiteljskoga zakona propisane su pretpostavke za zasnivanje posvojenja, postupak posvojenja te prava i dužnosti vezane uz posvojenje.

Obiteljski zakon, NN103/2015., Članak 213. stavak 1., točka 5., definira da se *"djetetu ima odrediti novi osobni identifikacijski broj koji će se upisati u maticu rođenih, ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa djeteta."*

Zakon o Osobnom identifikacijskom broju (NN 60/2008) na snazi od 1.1.2009. ne regulira mogućnost dodjele novog OIB-a i postupanja sa starim u slučaju posvojenja. Također Zakon ne predviđa retroaktivnu primjenu pa se djeci posvojenoj po Obiteljskom zakonu iz 2003. (NN 116/2003, 17/2004), te u vrijeme suspenzije Obiteljskog zakona iz 2014.(NN 75/2014) ne može odrediti novi OIB.

Postojeća zakonska regulativa ne osigurava jednak pravni tretman i jednaku pravnu zaštitu svoj posvojenoj djeci. Djeca posvojena po Obiteljskom zakonu iz 2015. uživaju veću pravnu zaštitu u odnosu na djecu posvojenu po prethodnim obiteljskim zakonima.

Nemogućnost retroaktivne izmjene OIB-a znači da će prava i interesi jednog broja posvojene djece ostati trajno ugrožena.

Postojeća zakonska regulativa:

- **Diskriminira posvojenike** koji zbog nemogućnosti sveobuhvatnog i kvalitetnog ažuriranja podataka u svim javnim i državnim institucijama ne mogu ostvariti temeljna prava na zdravstvenu zaštitu (nemogućnost dobivanja lijekova, nemogućnost naručivanja na bolničke pretrage i sl.)
- **Ugrožava privatnost posvojenika** zbog nepostojanja jedinstvene baze podataka svih javnih i državnih institucija i nepostojanja adekvatnog IT sučelja. Gotovo sve javne i državne institucije imaju svoje vlastite baze podataka, temeljene na OIB-u, u kojima dijete vode po podacima koja su dobila po rođenju. To znači da veliki broj djelatnika javnih i državnih institucija ima pristup starim podacima (koja se u Centrima socijalne skrbi vode kao tajni) pa posljedično i novim.
- **Narušava dostojanstvo posvojenika** i njihovih roditelja jer su prisiljeni, a kako bi ostvarili prava koja im osigurava Ustav i pozitivni propisi RH, kontinuirano iznositi svoje intimne priče nepoznatim osobama na za to neprimjerenim mjestima. To može biti osobito stresno i štetno za

djecu starije školske dobi i tinejdžere koji upravo u to vrijeme postaju svjesni svoje životne priče, moraju je prihvatiti i s njom se saživjeti, što je samo po sebi teško i stresno.

- **Izlaže posvojenike zlouporabama privatnosti i osobnih podataka** jer se preko JMBG-a može doći do OIB-a i obratno, pa svaka imalo informatički pismena osoba koristeći OIB i/ili JMBG može doći do podataka o djetetu (novo ime, adresa i sl.) i zloupotrijebiti ih na razne načine, npr. otkriti nove informacije biološkim roditeljima djeteta i/ili okolini (školskim poznanicima), što je osobito opasno kad se radi o posvojenicima druge etničke skupine.

Osnovna pitanja koja bi trebalo urediti predloženim izmjenama i dopunama

Prijedlog dopuna Zakona o osobnom identifikacijskom broju stavlja zaštitu i interes djeteta u prvi plan i eliminira nelogične i pravno neodržive nekonzistentnosti, tj. nedosljednosti zbog kojih posvojena djeca imaju različiti pravni tretman i različitu razinu pravne zaštite. Djeci posvojenoj po Obiteljskom zakonu iz 2015. je osigurana pravna zaštita dok je djeci posvojenoj po Obiteljskom zakonu iz 2003., te za vrijeme suspenzije Obiteljskog zakona iz 2014. ta pravna zaštita trajno uskraćena.

Posljedice koje će donošenjem dopuna proisteći

Predložene dopune Zakona osigurat će jednak pravni tretman i jednaku pravnu zaštitu svoj posvojenoj djeci, neovisno o vremenu posvojenja, a prije svega:

- zaštitu identiteta posvojene djece,
- zaštitu osobnog i obiteljskog života posvojene djece,
- zaštitu od zlouporaba privatnosti i osobnih podataka.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona u Državnom proračunu nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O OSOBNOM IDENTIFIKACIJSKOM BROJU

Članak 1.

Iza članka 11. dodaje se članak 11.a, koji glasi:

(1) U slučaju posvojenja, na zahtjev posvojitelja djetetu se dodjeljuje novi osobni identifikacijski broj, a prethodno dodijeljeni osobni identifikacijski broj se poništava.

(2) Odredba iz stavka 1. ovog članka primjenjuje se na sva rješenja o posvojenju izdana od dana stupanja na snagu Zakona o osobnom identifikacijskom broju.

(3) Rješenje o poništavanju osobnoga identifikacijskog broja iz stavka 1. ovog članka donosi Ministarstvo financija – Porezna uprava te ga dostavlja obvezniku broja i nadležnom tijelu iz članka 8. ovog Zakona.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE DOPUNJUJU

Članak 11.

- (1) Ako su greškom određena dva osobna identifikacijska broja ili više osobnih identifikacijskih brojeva, koristi se osobni identifikacijski broj koji je prvi određen, a kasnije određeni identifikacijski brojevi poništavaju se.
- (2) Rješenje o poništavanju greškom određenoga osobnoga identifikacijskog broja donosi Ministarstvo financija – Porezna uprava te ga dostavlja obvezniku broja i nadležnom tijelu ili pravnoj osobi iz članka 8. ovoga Zakona.
- (3) Rješenjem iz stavka 2. ovoga članka propisuje se i obveza povrata potvrde o dodijeljenom osobnom identifikacijskom broju koja se odnosi na greškom određen osobni identifikacijski broj.

VI. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbama ovog članka omogućuje se da se u slučaju posvojenja djetetu na zahtjev posvojitelja dodjeli novi osobni identifikacijski broj te da se prethodno dodijeljeni poništava, a odredbe se primjenjuju na sva rješenja o posvojenju izdana od dana stupanja na snagu Zakona o osobnom identifikacijskom broju.

Uz članak 2.

Propisuje se stupanje na snagu ovog Zakona.